

Kopier er falske kulisser

Som ny riksantikvar synes jeg at Sørums kommuner gjennom sitt vedtak om riving av Nordli Gård, har vist grunnleggende mangelpå forståelse for kulturminnevern. I tillegg går de imot Riksantikvarens innstendige oppfordring om ikke å rive. Å bygge et nytt kopi-lignende bygg på eiendommen, i stedet for å bevare det viktige kulturminnet, viser at det politiske flertall i kommunen ikke har forstått hva kulturminner er. Kulturminner er viktige historiske premisser og ressurser for kunnskap, opplevelser og framtidig bruk. Kopier er bare falske kulisser.

For at Riksantikvaren skal gripe inn i en sak overfor fylkeskommunen og Fylkesrådmannen, skal det være ekstra store verdier på spill. Riksantikvaren har vurdert bygningen som et vesentlig kulturminne, men ikke unikt. Vi kan ikke bære dette ansvaret alene. Dette er et lokalt og regionalt ansvar. En stadig inngripen fra Riksantikvarens side vil undergrave kommunenes og fylkenes selvstendige ansvar for å ta vare på egne kulturminner.

Fylkeskommunene har som

regional myndighet ansvaret for behandling av plansaker fra kommunene. De kan fremme innsigelse på selvstendig grunnlag hvis de mener kulturminneverdier kan gå tapt. Fylkesdirektøren i Akershus anbefalte Fylkesrådmannen og Fylkesutvalget å fremme innsigelse til planforslaget som innebar riving av Nordli. Fylkesrådmannen og Fylkesutvalget ville ikke fremme innsigelse, men frarådet riving. Samtidig ville de ikke motsette seg riving av samfunnsmessige hensyn, det vil si på grunn av bygging av barnehage. Sørums kommune hadde opprinnelig i forslag til kommunedelplan for kulturminnevern av 2008, avsatt Nordli til spesialområdebevaring. Deretter vedtar de riving ett drøyt år senere.

Konstituert riksantikvar Sjur Helseth sa i sakens anledning at Riksantikvarens forutsetning at Sørums kommune fulgte opp sin egen kulturminneplan, fordi Nordli har høy lokal og regional verdi med en spennende historie, ikke minst fra 1814. Det er alvorlig at kommunen ikke tok hensyn til en så klar og tydelig uttalelse

fra landets øverste antikvariske myndighet. Vi trodde faktisk at et så sterkt råd ville bli fulgt.

Miljøvernminister Erik Solheim har i spørsmål fra Stortingets president om saken svart at kommunen har et selvstendig miljøansvar, og er plan- og bygningsmyndighet. Videre sier han at Plan- og bygningsloven er vår mest brukte lov for å sikre kulturhistoriske verdier. Kommunen har i tillegg ansvar for egne kulturminner. Til tross for råd om bevaring, valgte Sørums kommune å rive bygningen fra 1790. Solheim synes det er beklagelig at verneverdige kulturminner går tapt på denne måten.

Det som tas opp i artikkelen til Sjur Harby i Nationen 24.10. er en viktig problemstilling å ta tak i. Det slutter Riksantikvaren seg fullt ut til. Samtidig er det en del spilleregler Riksantikvaren må følge i forhold til dagens forvaltningsregime.

Saken vedrørende Nordli viser at behovet for en drøfting av virkemidler og virkemiddelbruk i slike saker er stort og bør komme på dagsorden. Jeg vil nå sammen med mine fagfolk foreta en gjennomgang av Riksantikvarens ansvar og rolle i slike konfliktsaker med videre klarering mot Miljøverndepartementet. Ikke minst viktig er det med gode verktøy for å vinne mer tid i slike konfliktsaker. Det Sørums kommune gjorde, som fylkeskommunen politisk lot de gjøre, kan medføre at Riksantikvaren i fremtiden må vurdere en mer aktiv bruk av innsigelser til planvedtak eller fredning. Riksrevisjonens rapport viser nettopp at regional kulturminneforvaltning i liten grad bruker de virkemidlene de har etter plan- og bygningsloven og kulturminneloven.

Jørn Holme
Riksantikvar

NATIONEN 24. oktober 2009.

FORSKNING

Politikk uten troverdighet

Regjeringen har levert en forskningsmelding hvor mat løftes frem som et viktig område. I Statsbudsjettet for 2010 kutter regjeringen igjen bevilgningen til Matprogrammet. Hvor er troverdigheten og perspektivene?

Matprogrammets bevilgning ble i budsjettet for inneværende år redusert med fem mill kroner. I budsjettet for 2010 er programmet redusert med ytterligere ni mill kroner fra Nærings- og handelsdepartementet. Totalrammen for Matprogrammet er for 2009 på til sammen 130 mill kroner.

Kuttene som regjeringen nå kommer med rammer brukerstyrte innovasjonsprosjekter (BIP). Reduksjonen i budsjettet for Matprogrammet vil gi negative konsekvenser for brukerstyrt forskning i næringsmiddelindustrien.

I de senere år har bedriftene i økende grad benyttet såkalte brukerstyrte forskningsprosjekter. Dette har gitt gode resultater. Næringsmiddelindustriens vilje og evne til å ta i bruk forskning er forbedret. For 2010 er det godkjent 37 såkalte BIP prosjekter.

Matindustrien har flere nye forskningsbehov. Temaene er mer sammensatt og avansert enn tidligere, som følge av økt oppmerksomhet rundt, klima og miljø, helse og ernæring samt forbrukeradferd og åpnere konkurranse. Hvis vi i Norge fortsatt skal ha en hel verdikjede for mat og drikke i Norge må vi møte disse utfordringene offensivt, gjennom å utvikle kunnskapsbaserte innovasjoner. Det er derfor enkelt å fastslå at kunnskap og forskning blir enda viktigere enn tidligere

for norsk matproduksjon.

Norge er avhengig av et robust og kunnskapsbasert næringsliv som er bredt sammensatt. Skal vi få dette til er vi avhengig av gode og forutsigbare rammevilkår for forskning.

Reduksjonen i budsjettet for Matprogrammet vil gi negative konsekvenser for brukerstyrt forskning i næringsmiddelindustrien og svekker bedriftenes mulighet til å bygge kunnskapsbasert kompetanse. Dette oppfatter vi å være i strid med intensjonene i forskningsmeldingen. For å skape troverdighet og forutsigbarhet bør Regjeringen øke rammene for Matprogrammet.

Roald Gulbrandsen
Direktør NHO-Mat og Drikke

EU-DEBATTEN

Frp-Knudsen og Nei til EU

Stortingsrepresentant Ulf Erik Knudsen (Frp) hevdet i Nationen 27. oktober at Buskerud Nei til EU bidro sterkt til at han havnet på ja-siden nå. Hvorfor opplyste han ikke det før valget? For oss i Buskerud Nei til EU er dette ikke overraskende. Helt siden valget i 1997 har vi tilbudt Knudsen å svare på spørsmål om EU-saken. Men stort sett forgjeves. Gjennomgående har hans svar vært «vet ikke», men oftest har han unnlatt å svare. Seinst før siste valg da vi i vår valgavis (opplag 50.000) spurte: «Er du enig i at EØS-avtalen bør sies opp og erstattes med en tosidig handelsavtale med EU?» Knudsen var den eneste som ikke svarte av åtte førstekandidater i Buskerud.

I intervjuet i Nationen sa Knudsen: «Frp og jeg har hele tiden stått for et ja til EØS.» Men en må da kunne forvente at «hele tiden» betyr mer enn noen uker. En kan lett få inntrykk av at Knudsen er en type politiker som snur kappen etter vinden i den grad at han etter hvert helt har mistet oversikten over hva som er bak og fram.

Buskerud Nei til EUs debattmøte i Drammen 25. august med tittelen «Er EØS-avtalen liv laga?» ble arrangert for å sette fokus på en avtale som mange mener er udemokratisk og har påført det norske samfunnet mer EU-politikk enn det flertallet sa nei til i 1994. På dette møtet ble det fort avslørt at Knudsen ikke hadde særlige kunnskaper om EU og EØS-avtalen. Han henviste da til at han ikke trengte slike kunnskaper fordi EU-saken skal avgjøres i en ny folkeavstemning.

Hvem som er mest kritiske til EØS-avtalen av Nei til EU og Europabevegelsen vet ikke vi. Men faktum er at Europabevegelsens alternativ er fullt medlemskap,

noe som innebærer mye mer av det negative i EØS-avtalen. Vårt alternativ er en framforhandlet handelsavtale med EU slik Norge hadde fram til 1994 og som det var bred enighet om var en god avtale. Knudsens ja til EU innebærer aksept av Lisboa-traktaten (tidligere kalt EU-grunnloven) som overstyrer nasjonalstatenes egne lover. EU er i ferd med å bli en føderal statsdannelse. I dette føderale Europa ville Norge få 0,9 prosent av stemmene som delstat i EU.

I kampen mot EØS-avtalen forholder Buskerud Nei til EU seg til Nei til EUs arbeidsplan for 2008-2009 hvor det bl.a. står: «Nei til EU ønsker at EØS-avtalen skal sies opp. Erfaringene har vist at deler av denne er i strid med resultatene av de to folkeavstemningene. Det må være både riktig og mulig å finne fram til avtaler med EU som samsvarer med det som flertallet i det norske folk har gitt uttrykk for.»

Videre sitat: «Tilby lokallag og lokallagskontakter hjelp til å synliggjøre de lokale konsekvensene av EØS-avtalen. Lokalt folkevalgte skal få hjelp til å sette fokus på EØS-saker i sitt nærmiljø. Spre informasjon om EØS-avtalens virkninger for det norske samfunnet på en bred og grundig måte, samt forskjellen mellom EU-medlemskap og EØS. Påpeke at EØS-avtalen ligger bak når dette skjules med vage formuleringer som «internasjonale forpliktelser» og lignende.»

I valgkampen fikk Buskerud Nei til EU inntrykk av at svært mange Frp-ere er skeptiske til EU. At det er på grunnlag av deres egne politiske holdninger har vi full respekt for.

Ingeborg Skjold
Fylkesleder i Buskerud Nei til EU

LANDBRUK

Ny regjering og nytt håp for matpolitikk

No er det nye krefter i styr og stell. Eg håpar at dei vil gjere sitt beste for folk og land. Håpar dei kan få det negative til å bli positivt. Her kan nemnast både sjukdom blant menneske generelt og i landbruket. Vidare blir det fleire og fleire nedlagte bruk fordi maten skal være billig. Er de ikkje klar over kva denne politikken kostar?

No må de satse stort på rein mat til sjølvforsyning. Maten skal vere kortreist og utan tilsetjingsstoff. Slike stoff fører til dårleg helse.

Det er god politikk å støtte opp om ei respektabel inntekt

også i landbruket for å få levande bygder og redde ungdom frå trygd. God mat og arbeid skal til for god helse. De må endre politikken frå nedlegging og forfall.

Det er viktig med gode vilkår så folk kan flytte tilbake for å dyrke god mat, med reint fôr til dyra og gode arbeidsplassar som er framtidretta for ungdom.

Eit rikt land som blir styrt til vannhevd er dårleg styre. Sats på oppblomstring og godt levlege vilkår for bonden og arbeidsplassar for ungdom.

Ingrid Lia
Gvarv